



HAMAS-İSRAİL ÇATIŞMASI PERİYODİK DEĞERLENDİRME -3

(10-13 Kasım 2023)

GÜNCEL GELİŞMELER

* Hamas'ın silahlı kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları'nın 7 Ekim sabahı "Aksa Tufanı" adıyla kapsamlı saldırı başlatmasının ardından, Hamas ile İsrail arasındaki çatışmaların 37'nci gününde, İsrail'in Gazze'ye saldırıları devam etti. İsrail'in 37 gündür yoğun saldırı altında tuttuğu Gazze Şeridi'nde öldürülenlerin sayısı 11 bin 180'e yükseldi.

* Washington Post'un haberine göre; İsrail, Hamas'ın 7 Ekim'de İsrail topraklarına kapsamlı saldırılar düzenlemeyi bir yıldan beri planladığına dair çizimler, haritalar, notlar ve öldürülen militanlardan toplanan silahları içeren kanıtların da bulunduğu bir rapor yayınladı. Raporda; Hamas militanlarının yaklaşık 30 yerden girme yaptıkları, ayrıntılı harita çıkarmak için insansız hava aracı kullandıkları, Gazze'den İsrail'e giren gündelik işçilerden bilgi topladığı, İsrail web sitelerini incelediği ve şehirlerin düzenini anlamak için şehir fotoğraflarını ve sosyal medya paylaşımlarını izlediği öne sürüldü.

* İsrail, Gazze'deki Şifa Hastanesi'ne üst üste dördüncü kez saldırı düzenledi. Dünya Sağlık Örgütü, Gazze'deki Şifa Hastanesi'nin devre dışı kaldığını açıkladı.

* Hizbullah lideri Hasan Nasrallah yaptığı açıklamada; örgüt savaşçılarının İsrail sınırında devam eden çatışmalarda ağır savaş başlıklı füze dahil yeni silahlar kullandığını, sınırda İsrail'e baskı yapmaya devam edeceklerini ve Lübnan'daki direniş tarihinde ilk kez İsrail hedeflerine saldırmak için kamikaze dronları kullandıklarını söyledi. İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant ise İran destekli Hizbullah'ı tehdit ederek "Beyrut'un Gazze ile aynı kaderi paylaşabileceğini" ifade etti.

* İsrail ordusu, Filistinli sivillerin bölgeden çıkışına izin vermek için Gazze Şeridi'nin kuzeyinde her gün dört saatlik molalar vermeyi kabul etti.

* Türkiye Cumhuriyeti, İsrail'in yıkıcı kuşatmasının insani bir krize neden olduğu ve tıbbi bakımın çöktüğü Gazze'deki savaş yaralılarını tedavi etmek üzere Mısır'a sahra hastanesi ekipmanları, ambulanslar ve jeneratörlerle yüklü bir gemi gönderdiğini duyurdu.

* Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Guterres, CNN televizyonuna demecinde, Hamas ile İsrail arasındaki gerilimin tırmanmaya başladığı andan bu yana 101 BM mensubunun hayatını kaybettiğini söyledi. Guterres ayrıca çatışmalardaki ölü sayısının her geçen gün artması nedeniyle BM mensuplarının güvende olduğuna inanmadığını vurguladı.

* BM İnsan Hakları Ofisi, İsrail hava saldırılarında öldürülen ve yaralanan sayısının, saldırıların orantısız olduğu yönünde ciddi endişe uyandıracak kadar fazla olduğunu ve savaş suçu sayılabileceğini açıkladı.

* İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Gazze'de yürüttükleri saldırıların sonunda Hamas'ın ardından Filistin Yönetimi'nin de Gazze'yi yönetmesine karşı olduğunu söyledi. Bu arada Batı Şeria'da Filistinlilere yönelik saldırılar arttı. 7 Ekim'den bu yana 172 Filistinli öldürüldü, 2300'ü tutuklandı.

* Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da, bölgedeki istisnai koşullar altında 57 ülkenin katıldığı olağanüstü bir İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Arap Birliği Ortak Zirvesi düzenlendi. Zirvede, İsrail'in Gazze'ye uyguladığı ablukayı kırma, savaşı durdurma, insani yardımın derhal ulaştırılması ve işgali sona erdirme vurgusu başta olmak üzere çok sayıda karar alındı. 11 Arap ülkesi, İsrail'e Altı Gün Savaşları'nın yaşandığı 1967'deki geniş bir ambargo uygulanması önerisinde bulundu. Petrol kullanımı, İsrail uçaklarının Arap hava sahasına girmemesi, tüm



ilişkilerin dondurulması gibi maddelerin yer aldığı öneriyi BAE, Suudi Arabistan, Fas ve Bahreyn reddetti.

* Filistinli mağdurların Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) nezdindeki temsilcisi Gilles Devers, beraberindeki 4 kişilik delegasyonla UCM Savcılığına şikâyet dilekçesi vererek İsrailin Gazze'deki fiillerinin soykırım suçunu oluşturduğu belirtti.

ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

Uluslararası ilişkiler açısından;

* Filistinli yüzbinlerce sivilin Gazze'nin kuzeyinden güneyine doğru tahliye edilmesinin etnik temizlik ve savaş suçu kapsamında değerlendirilebileceği, bu konuda UCM'ye yapılan başvurunun önem arz ettiği, ancak ABD'nin İsrail'den desteğini çekmeden sonuç almasının imkân dahilinde olmadığı,

* 1948 ve 1967 Arap-İsrail savaşlarının yol açtığı göç dalgaları sebebiyle demografik yapısı kalıcı olarak değişen Ürdün'ün, İsrail-Hamas çatışmasının benzer bir senaryoya zemin hazırlamasından endişe duyduğu,

* Ürdün ve Mısır yönetimlerinin İsrail'e sert uyarılarda bulunarak böyle bir politikanın kendileri için "kabul edilemez" olduğunu net bir şekilde ilan etmelerini sonucu Tel Aviv'in Filistinlileri zorla yerinden etme politikasını uygulamasının büyük bir bölgesel krize yol açmadan zor olduğu, ancak ABD'nin desteğiyle Gazze'deki Filistinlilerin göçe zorlanarak para karşılığında bazı ülkelere Filistinli mülteci akınının yaşanmasının mümkün olabileceği,

* İsrail'in dünya kamuoyundan yükselen protestolara karşı ABD'nin de telkini ile günde dört saatlik çatışmalara ara vermesinin insancıl bir hareket olmakla beraber, ateşkes çağrılarına Gazze'de ulaşmak istediği hedeflere varıncaya kadar olumlu cevap vermeyeceği,

Askerî açıdan;

* 2006 Hizbullah-İsrail çatışmasında Hizbullah'ın İsrail güçlerine karşı üstünlük sağladığı ve İsrail ordusunun hedeflediği maksatlara ulaşmadan Lübnan'dan çekildiği dikkate alındığında, Hizbullah'ın çatışmalara dahil olmasının İsrail Ordusunu iki taraflı bir harekate mecbur bırakarak dengesini bozabileceği,

* İsrail'in 30 Ekim'de Gazze'nin kuzeyine yönelik başlatmış olduğu kara harekâtını desteklemek amacıyla sevk ettiği ikmal konvoylarına Hamas'ın yaptığı saldırıların, harekâtı İsrail açısından olumsuz etkilediği, bu hassasiyetin uzun süreli bir harekatta tempoyu düşürebileceği,

* Hamas'ın roket saldırılarına ve tünel çıkışlarını kullanarak İsrail kuvvetlerine kayıp verdirecek sürpriz saldırılar yapmaya devam edebileceği,

* İsrail kara birliklerinin Gazze içerisinde ilerledikçe daha çok tünel giriş ve çıkışları tespit edebileceği ve ilerleyen dönemde tünel çatışmalarının yoğunluk ve şiddetini artırmaya başlayacağı, İsrail birliklerinin öncelikli hedefinin bu tünelleri haritalamak olacağı ve müteakiben uygun hal tarzını geliştirme gayreti içine gireceği değerlendirilmektedir.